

GÖÇ, KİMLİK VE KÜLTÜR: BOR'DAKİ MÜBADİLLER ÖRNEĞİ¹

Araştırma Makalesi / Research Article

Kahvecioğlu Ağbaba, D. ve Furat, M. (2019). Göç, Kimlik Ve Kültür: Bor'daki Mübadiller Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(1), 156-175.

Geliş Tarihi: 16.04.2019
Kabul Tarihi: 26.06.2019
E-ISSN: 2149-3871

Arş. Gör. Derya KAHVECİOĞLU AĞBABA
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Coğrafya Bölümü
deryakahvecioglu@gmail.com
ORCID No: 0000-0002-5532-9079

Dr. Öğr. Üyesi Mina FURAT
Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Sosyoloji Bölümü
mina.furat@cbu.edu.tr
ORCID No: 0000-0003-1743-8589

ÖZ

Bu çalışmada, Niğde'nin Bor ilçesine yerleşen mübadillerin, Bor halkıyla iletişim ve bütünleşme biçimlerini, kendilerini bir grup olarak nasıl tanımladıklarını, hangi orijinal kültürel özelliklerini taşıyıp, hangi orijinal kültürel özelliklerini geride bıraktıklarını tespit etmek amaçlanmaktadır. Göç sürecinde kimlik sadece bir inşa süreci olarak değil, aynı zamanda sürekliliği olan yeniden inşa süreci olarak değerlendirilebilir. Bu kuramsal kabul, özellikle örneğimizde incelenen, 1923 yılında mübadele ile Balkanlardan Bor'a göç eden mübadillerin ikinci ve üçüncü kuşaklarındaki kimlik muğlaklığının kaynaklarını anlamamız açısından önemlidir. Kimliğin inşasında hem sosyal çevreyi hem de kurumsal ve tarihsel çerçeveleri dikkate almak gerekir. Bu çerçeveler, göç sonrası kültürel dönüşümün ve kimlik inşasının, nasıl şekillendiğini

¹ Bu çalışma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir. [SOB2017/06-BAGEP] ve Ekim 2018'de Uluslararası Necatibey Eğitim ve Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresinde sunulmuştur.

belirlemektedir. Bu çalışmada konunun sosyal hafızadaki izlerini takip edebilmek için derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmış ve sosyal hafızanın aradan geçen süre içinde nasıl yaşatıldığı görülmeye çalışılmıştır. Bor'da ikamet eden 1923 Balkan mübadillerinin ailelerine ulaşılmıştır. Mübadelenin yaşandığı günden bu güne kadar, önceleri ayrışma olarak görülen kültürleşme modeli zaman içinde bütünleşmeye dönüşen bir eğilim göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Kimlik, Kültürel Miras, Sosyal Hafıza ve Kültürleşme.

MIGRATION, IDENTITY AND CULTURE: THE EXCHANGED REFUGEES IN BOR

ABSTRACT

In this study, interaction and integration process of Lozan refugees with the local people, how refugees define themselves as a group, and the remaining original cultural features remain were investigated.. In relation with the migration process, the problem of identity, includes a construction and a reconstruction process. This theoretical assumption is especially important in terms of understanding the sources of identity ambiguity in the second and third generation of immigrants. The social environment and the institutional and historical frameworks have to be considered in the components of identity. These frameworks determine the model of acculturation and identity construction after immigration. As the historical frame, the historical conditions after the first World war process had a deep influence on the cultural adoption process. In this study, in-depth interviews were made to understand how social memory is preserved in this duration. The families of Balkan refugees who live in Bor were reached. The model of acculturation has shown the tendency to change from segregation to integration since the time of the immigration.

Keywords: Cultural Identity, Cultural Heritage, Social Memory and Acculturation.

1. GİRİŞ

1923 Lozan Antlaşmasıyla Türkiye ve Yunanistan hükümetleri Nüfus Mübadelesini kabul etmiş ve vatandaşlarını din esas alınarak nüfus değişimine tabi tutmuştur. 1924 yılında gerçekleştirilen bu zorunlu göç ile mübadillerin iskân edildiği yerlerden biri de Bor (Niğde'nin) ilçesidir. Bor ilçe merkezinde üç mahalleye yerleştirilen mübadiller, geldikleri yerlerin (göç ettirilmeden önce ikamet ettikleri Grleri, Papratsko yerleşmeler gibi) kültürlerini Anadolu'ya taşımışlardır. Bor merkezde 1924 mübadillerinden hayatta kalan sadece iki kişi

bulunmaktadır. Fakat biri görüşme yapılamayacak kadar yaşlı olduğu için mübadeleyi yaşayan sadece bir kişi ile görüşme yapılmıştır. Ayrıca bu araştırmaya yönelik görüşme ve değerlendirmeler, söz konusu mübadillerin çocuklarıyla hatta torunlarıyla yapılmıştır. Dolayısıyla, görüşme sırasında verilen bilgiler, ilk mübadillerin kendinden sonraki kuşaklarla paylaştığı anılara ve bu topluluğun önemli saydığı anıların anlatılmasına dayanmaktadır.

Bu çalışmada, mübadillerin, Bor'daki kültürel yapıyla nasıl bütünleştikleri, kendilerini yerli halktan ayırıp ayırmadıkları veya başkaları tarafından ayrıştırılıp ayrıştırılmadıkları incelenmektedir. Kültürel kimliğin, yerli halkla etkileşim sürecinde nasıl oluştuğu ve zaman içinde ilişkisel olarak nasıl dönüştüğü ele alınmaktadır. İlk dönem mübadillerin ve yerli halk karşılaşmasının, kendine özgü bir takım tarihsel ve sosyo-ekonomik özelliklerinin bilinmesi Bor'daki mübadilleri kültür ve kimlik ekseninde anlamayı kolaylaştıracaktır. Bu bakımdan ilk dönem mübadillerin genel özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Aynı ulus ismi altında anılsalar da göç edenlerin pek çoğu aynı dili konuşmamaktadır ama aynı dinin mensubudur.

2. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılma dönemine kadar bir parçası olan ancak dağılma döneminden itibaren imparatorluğun savaş içinde olduğu bir coğrafyanın (Yunanistan'dan) ve yerli halk için düşman bir ulusun (Yunan) içinden zorunlu gelişini içermektedir.

3. Aylarca süren zorlu bir yolculuktan sonra en son durakları Niğde-Bor'a gelmişlerdir.

4. Mübadillerin çoğu, savaş sonrası pek çok ekonomik varlıklarını bırakmak zorunda kalmışlardır.

5. Mübadillere yaşayacak yer ve bazı istihdam olanakları tanınsa da (Bor'dan Yunanistan'a giden Rumların evleri), ilk mübadiller geldikleri toplumsal koşullara oranla statü kaybı yaşamışlardır.

Göç sonrası kültürel etkileşimi ve uyum sağlama biçimini anlamak için göçmenler ve yerliler arasındaki dinamik ilişkiyi tarihsel, sosyo-ekonomik koşullar içinde dikkate almak gerekir. Bu konudaki çalışmalar (Saygın ve Hasta 2018; Mahmud ve Scholmerich 2011; Robinson 2009; Berry 2005 gibi) göçmenlerin kültürleşme stratejileri ve modellerini açıklarken hem göç eden topluluğun bu konudaki tutumlarını hem de karşılayan grubun tutumlarını dikkate almayı önemser. Bu modellerle Bor'a gelen Balkan mübadillerinin hikâyeleri açıklanmaya çalışılacaktır.

2. İLGİLİ YAZIN: KÜLTÜRLEŞME MODELLERİ

Bu çalışmada, kültürleşme sürecine yönelik teorik görüşler dikkate alınarak Bor'a gelen Balkan mübadillerinin, Bor'un yerli grubuyla temas etmesi sonucunda hangi kültürel, ekonomik ve sosyo-psikolojik değişimlerin yaşandığı analiz edilmeye çalışılmaktadır.

Kültürleşme kavramı, farklı kültürlere sahip grupların karşılaşmasıyla, birinin ya da hepsinin kültürel ve sosyo-psikolojik olarak farklılaşmasını ifade eder. Berry (2005: 698), kültürleşmeyi, iki ve ya daha fazla grup arasında uzun bir süre boyunca, birebir temas kurulması sonucunda gerçekleşen ikili bir süreç olarak tanımlamıştır. Ona göre, grup düzeyinde, bu süreç sosyal yapıların, kurumların ve kültürel pratiklerin değişimini içerir. Birey düzeyinde ise, kişinin davranışlarının ve becerilerinin gelişmesine sebep olur. Ayrıca, bu değişimlerin gerçekleşmesinin uzun bir süreç içerdiğini, yıllar hatta bazen jenerasyonlar sonrasında oluştuğunu belirtir.

Kültürleşme kavramı, kültürün sosyal ilişki çerçeveleriyle ilişkilerini de betimlemek ve kuramsallaştırmak için düşünülmüş bir kavramdır.

Göregenli ve Karakuş (2014: 102)'un aktardıklarına göre Redfield, Linton ve Herskovitz (1936: 149) kültürleşme kavramını ilk kez kullanmışlardır. Aslında kavramı, semantik olarak derinleştirerek ve kültürel değişme, kültürel yayılma ve asimilasyondan farklılaştırarak içerik kazandıran ilk kişilerdir (Cuhe, 2013: 7-74).

Kültürün, hangi öğelerinin daha çok seçildiği ve bu seçim sonrasında nasıl bir kültürel bütünlük oluştuğuna dair Barnett (1940) "kültür çizgi"leri yoluyla analiz yapmıştır. Cuhe'in (2014: 76-77) aktardığına göre; Barnett (1940), kültür alma sürecinde, "kültür çizgilerinin", "biçim", "işlev" ve "anlam"ı arasında ayırım yapar. Böyle bir ayırım yaptıktan sonra üç düzenli eğilimden bahseder: Birinci eğilime göre, biçim ya da form ne kadar "ayrıkysa", kültüre alınması o kadar zordur. İkincisi, biçimler işlevlerden daha kolay kültüre dâhil edilir. Üçüncüsü, biçimi ve işlevin içeriğine bakılmaksızın, bir kültür çizgisi, alan kültürle anlamda uzlaştığı sürece kabul görür ve bu kültürle bütünleşir.

Berry ve diğerleri (1989: 185) çok kültürlü toplumlarda, göç eden grubun, diğer gruplar ve bireylerle ilişki kurarken kültürleşme tutumlarını belirleyen iki ana eksene dikkat çekmişlerdir. Bunlardan ilki, grubun kendi kültürünü devamlılığını sağlamaya yönelik yönelmediği sorusudur. Devamlılığın esas alındığı durumda, grup bireyleri ve grubun bütünü kültürel kimlik ve gelenekleri korumayı önemser ve buna bağlı olarak, toplumun içinde kendi etnik farklılıklarını korumak ve geliştirmeye çalışır. Bunlardan ikincisi, diğer

gruplarla iletişime geçme veya geçmeme tercihidir. Eğer iletişim tercih edilirse, toplumun kalaniyla iyi ilişkilerin değerli bulunması ve geliştirilmeye çalışılması esastır (Berry ve diğerleri, 1989: 186). Berry (2005: 704), bu ilk iki bileşeni kavramsal ve ampirik iki ayrı kriter olarak değerlendirmiştir.

Bu iki tutum bileşeni ekseninde, göç eden grubun benimseyebileceği dört ayrı kültürleşme stratejisi asimilasyon, bütünleşme, ayrışma ve marjinalleşme olarak tanımlanmıştır (Berry, 2005: 703-705). Asimilasyon, baskın olmayan gruplar açısından, bireylerin, kendi kültürel kimliğini sürdürmek istemedikleri ve diğer kültürle günlük iletişim arayışına girdikleri durum olarak tanımlanmıştır. Eğer, göç eden bireyler bir grup olarak kendi kültürlerini sürdürmeye değer verip, diğerleriyle etkileşime girmeyi reddederlerse ayrışma alternatifi tanımlanır. Bu durumda grup içe kapanır ve diğer gruplarla ilişkili olmaya arkasını döner. Hem kişinin geçmişten getirdiği kültürü sürdürmeye hem de diğer gruplarla ilişkiyi sürdürmeye ilgisi varsa, bütünleşme seçeneği söz konusu olur. Bu durumda, bir dereceye kadar kültürel bütünleşme sağlanır ve bir etno-kültürel grubun üyesi olarak geniş sosyal ağın bütünleşmiş bir parçası olarak katılım arzulanır. En son olarak, geçmişten gelen kültürün sürdürülmesinde pek bir olasılık olmadığı zaman (çoğu zaman zor kullanılmasından dolayı oluşmuş kültürel kayıplar nedeniyle) ve diğerleriyle ilişki sürdürmeye ilgi duyulmadığı zaman (çoğu zaman ayrımcılık ve dışlama sebeplerinden dolayı), marjinalleşme ortaya çıkar. Burada asimilasyon ve bütünleşmenin farklı durumlara işaret ettiğini ve farklı tutum ve davranışlar içerdiğini fark etmek gerekir. Bu ayırım yapılmadığı zaman, kültürleşmenin kavramsallaştırılmasında karmaşıklıklar ortaya çıkabilmektedir.

Kültürleşme ortamı hem her iki grubun orijinal kültürünü hem de göç sonrası her iki grubun değişen kültürünü ve son olarak iki kültür arasındaki iletişimin doğasını içerir. Kültürleşme ortamını analize dâhil ederken, özellikle yerleşilen toplumda dikkate alınması gereken faktörlerden ilki, göç edilen coğrafyadaki toplumun vatandaşlarının ve devlet yapısının kültürel çoğulculuğu kabul edip etmedikleri, farklı kültürlere nasıl yaklaştıklarıdır. Berry ve Kalin, (1995), eğer kültürel farklılıkları kabul etme yaklaşımı varsa bütünleşme modeli, eğer farklılıkları reddetme eğilimi varsa asimilasyon politika ve programları ya da ayrımcılık ve marjinalleştirme politikaları uygulayabileceklerini belirtmişlerdir.

Murphy (1965) kültürel çoğulculuğu benimseyen toplumların asimilasyona veya marjinalleşmeye ve ayrımcılığa zorlamadıklarını ve toplumun genelinde ve hizmetlerde sosyal destek sağladıklarını belirtiyor. Ancak Berry

(2005: 704), kültürel çoğulculuğu benimseyen toplumsal yapılarda da, kültürel farklılıklara karşı tutumun farklılık gösterdiğini belirtiyor.

Kültürleşme ortamlarını ve karşılayan grubun yönelimlerini de analize katarak, Berry (2005: 705) yeni bir modelleme yapmıştır. Bu modelleme de, bütünleşme, baskın olmayan gruplar tarafından ancak baskın toplum açık olduğunda ve kültürel farklılıklara yönelik olarak içermeye istekli olduğunda özgürce seçilebilir. Bu strateji, baskın olmayan grupların genel toplumun temel değerlerine uyum sağlamasını ve aynı zamanda baskın grubun ulusal kurumlarının (eğitim, sağlık, emek gücü gibi) çoklu kültürde birlikte yaşayan bütün grupların ihtiyaçlarını daha iyi karşılamaya hazırlıklı olmasını içerir. Kültürleşme kavramı orijinal haliyle karşılıklı kültürleşmeyi içermelidir. Toplumun bütününde kültürel farklılıklar, bütün etnik grupları içerecek şekilde kabul edilirse, o zaman bütünleşme çok kültürlülüğe dönüşür. Asimilasyon, kültürleyen baskın grup tarafından istendiği zaman, melting pot (erime potası) olarak tanımlanır. Kültürleyen baskın grup tarafından istendiği zaman ayırışma ayrımcılığa; marjinalleşme dışlamaya dönüşür. Son olarak da, bütünleşme, farklılık toplumun kabul edilen bir özelliği olduğu zaman çokkültürlülük olur. Bu çerçevenin kullanılmasıyla, bireyler ve grupları arasında ve baskın olmayan gruplar ve genel toplum arasında karşılaştırma yapmak mümkün hale gelir. Baskın olmayan toplulukların tercihleri kültürleşme araştırmalarının temel noktalarından biridir (Berry, Kim, Power, Young ve Bujaki, 1989). Bu çok çeşitli kültürleşme tercihlerindeki tutarsızlıklar kültürlenmiş bireyler için zorlukların kaynağıdır. Kültürleşme deneyimleri bireylere zorluklar çıkartıyorsa, kültürleşme stresini gözlemleriz.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden faydalanılarak derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu sayede Niğde'nin Bor ilçesine yerleşen mübadillerin "Bor halkıyla iletişim ve bütünleşme biçimleri nelerdir, kendilerini bir grup olarak nasıl tanımlamaktadırlar, hangi orijinal kültürel özelliklerini taşımaktadırlar ve hangi orijinal kültürel özelliklerini geride bırakmışlardır?" sorularına bir saha çalışması ile cevap aranmıştır. Araştırmada, mübadeleyi yaşayan sadece bir kişi bulunmaktadır. Diğer mübadillerin kendileri hayatta bulunmadığından, çocukları ve torunlarıyla derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Özellikle ailelerin en yaşlılarıyla yapılan derinlemesine görüşmeler 2017 yılı Mart ve Temmuz ayları arasında gerçekleştirilmiştir. Yaşları 41 ile 89 arasında değişen 13 erkek katılımcıdan 3'ü ikinci kuşak, 10'u üçüncü kuşak

mübadildir. Ayrıca yaşları 51 ile 97 arasında olan 10 kadın katılımcıdan biri mübadele ile göç edildiğinde 2 yaşındadır, 5'i ikinci, 4'ü de üçüncü kuşaktır. Görüşme yapılan kişilere metin içinde takma isim verilmiştir.

Görüşmelerde, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sosyal hafızada inşa edildiği şekliyle mübadillerin sosyal ve kültürel kimlikleri, kültürleşme süreçleri anlaşılmasına çalışılmıştır. Bor'a göç eden mübadillerin, göç sonrası kültürleşme süreçleri incelenerek, uygun kültürleşme modeli belirlenmeye çalışılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Berry (2005) modelini çalışmamıza uyarlayarak belirleyici eksen olarak dört ana madde belirledik. İlk madde göçmen grubun kültürünü sürdürme isteği olarak tanımlanabilir. Mübadillerin, Bor'a geldikten sonra, kendi kültürlerini özellikle yemek kültürü, gündelik yaşam alışkanlıkları ve birbiriyle yakın ilişkiler kurmak ve kendi içlerinde yardımlaşmak yoluyla sürdürdükleri görülmektedir. Bazı geleneklerin sürdürülmek istense de, düğün merasimi gibi, zaman içinde sönmeye yüz tuttuğu da ifade edilmiştir. Bor'a yerleşen 3. nesil anadil olarak Türkçe konuşmaya başlayıp, önceden konuşulan Arnavutça ve Rumca'yı konuşamamaya başlamıştır.

İkinci madde olarak mübadil grubun ev sahibi grupla iletişime geçme ve iyi ilişkiler geliştirme isteği dikkate alındı. İlk gelen mübadillerin önemli bir kısmının hep geri dönme özlemi içinde olduğu, kültürel kayıp yaşadıkları için yas tuttuğu, durumu kabullenemediği bilinmektedir. Yerlilerin kendilerine olan tutumları nedeniyle iyi iletişime ilk dönemde geçememişlerdir. Bhugra ve Becker (2005: 18), göç sonrası yaşananları, konuşulan dil, tutumlar, değerler, sosyal yapı ve destekleyici sosyal ağlara dayalı tanıdıklığın kaybını Eisenbruch (1990)'dan aktararak kültürel kayıp (cultural bereavement) olarak tanımlıyor. Kültürel kayıp, kişilerin psikolojik ve sosyal durumlarına etkide bulunan ve gündelik hayatı sağlıklı sürdürmelerine engel bir yas durumu yaratabiliyor. Çalışmamızda da bu durumda ilk mübadiller olduğuna dair anlatılar var. Buna örnek bir anlatı:

“Tabii, acaba oralarda savaş devam eder mi, oraları yeniden alır mıyız, oralara yeniden göçer miyiz, diye düşünmüşler. Burayı hiç benimsememişler. Hatta zarar bile vermişler burada bazı yerlere. Biz geri dönmek istesek acaba gidebilir miyiz, diye düşünmüşler.” (Ersin, 59).

Üçüncü madde olarak, ev sahibi grubun göçmen grubu farklılıklarıyla kabul etmeye istekliliği belirlenmiştir. Yerliler, mübadilleri, özellikle ilk başta

kabullenememişler, kötü lakaplar takmışlar, mahallerine almamışlar, ekonomik ve sosyal ilişkiler ağının dışında tutmuşlardır. Bu dışarda bırakma pratiğinin toplumsal cinsiyet temeli de mevcuttur. Kadınlar, komşuluk ilişkileri az da olsa kurabilirken, erkekler sosyal ve ekonomik hayatta daha çok dışlanmış ve kötü muamele görmüştür. Özellikle ilk dönemleri çocukken yaşayan kadınlar, annelerinin Bor'un yerlisi bazı kadınlarla dayanıştıklarını ifade etmişlerdir.

Bu durumda, Berry'in bahsettiği, mübadillerin iletişim kurmasına ve genel toplumla bütünleşmeye izin vermeme durumu başlangıçta söz konusu olmuştur. Ancak zamanla mübadillerin genel kültürün içine alınması kabul edilmiştir.

Dördüncü olarak, kültürleşme ortamının bir parçası olarak devletin genel ve yerel yönetimlerde göçmenlere karşı tutumu da değerlendirilmelidir. Bu tutumun etkisi sağlık, eğitim gibi hizmetleri eşit koşullarda sağlamaya istekliliği ve uyumlanma sürecinde desteği olarak görülür. Mübadillerin, ilk geldikleri zaman özellikle dil sorunundan dolayı ilk yerleşimde ve daha sonra hizmetlere ulaşmada, meslek edinmede, ekonomik ihtiyaçları karşılamada sorun yaşadıkları bilinmektedir. Buna ek olarak, ileriki dönemlerde toplu halde yaşadıkları mahallelerin dağıtıldığını ifade etmişlerdir. İlk yerleşimlerinde Rumlardan kalan bazı ev ve arazilere yerleştirilmişlerdir. Devletin genel yaklaşımının, aynı dinin mensubu olma temelli bir benzerlik politikası benimsemek olduğu söylenebilir. Çok kültürlü (farklı kültürel özelliklere sahip grupların oluşturduğu) bir toplum düşüncesi yerine benzerliği kabul eden bir uygulaması olduğu görülmektedir. Bunun sebebi ise Cumhuriyetin kurulmasından sonra ulus-devlet inşa süresince, mevcut nüfusu mümkün olduğu kadar homojenize eden Türk kimliği inşa edilmiştir. Bu çalışma kapsamında, kültürleşme modellerinin bu belirleyici eksenlerini dikkate alarak, Bor mübadillerinin kültürleşme modeli, sosyo-psikolojik, kültürel ve ekonomik boyutlarıyla analiz edilmiştir.

4.1. Sosyo-Psikolojik Boyut

4.1.1. Kültürleşme ve Kimlik

Göç süreci, kimliksel süreçlerin dönüşümüne hem göç sürecinin öncesinden gelen kimliğin sosyal hafızaya işlenmesiyle, hem de göç sonrasında Bor'un yerli halkıyla karşılaşmayla yaşanan uyumlanma süreciyle etki etmiştir. Bor'a Yunan mübadelesiyle gelen Balkan mübadillerinin kendilerini öncelikli olarak Balkan mübadili olarak tanımlamaları hem sosyal hafızadan hem de yerlilerle karşılaşma sonrasındaki kültürel etkileşim esnasında ve sonrasında kendilerini onlardan "farklı kültüre sahip" veya "daha Avrupalı" olarak

tanımlamalarının bir ürünüdür. Bu tanımlamayı yapan mübadillerden bazılarının ifadeleri:

“Kıyafetleri şık, fotoğraflarda fötr şapkalar var. Aile büyüklerimiz 1924’te geldiklerinde televizyonu seyrettiklerini anlatıyorlardı. Televizyon buraya 70’li yıllardan sonra geldi. Harbi Avrupalıyız” (Hilmi, 44).

“Bayanlar modern insanlar. Bor halkına göre daha açık giyinirler. Kıyafetlerden dolayı zorluk çekmişler. Yoz yobaz tipler burada olduğu için nasıl alalım bunları içimize?” (Murat, 42).

Dolayısıyla kimliksel süreç ile göç olgusunun ilişkiselliği sadece şimdiki zamandaki göç ve mübadil yasaları aksında anlatılamamaktadır. Göç sonrası süreç tarihsel bağıntılılık diyalektiğine bağlıdır. Kimliksel süreç stratejileri, çevre-merkez dikotomisinde grubun sahip olduğu sosyal hafıza dolayımında, içerisinde yaşadığı toplumla farklı ilişkilerin geliştirilmesine neden olmaktadır. Kimliksel üyelik, hızlı ve keskin bir şekilde kimliksel aidiyetten ayrılmaktadır.

Bu ayrışma da kimlik bileşenlerinin çok farklı kaynaklardan beslenmesini getirmektedir. Kimlik elbette sosyal etkileşimin bir ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır ama sosyal etkileşimin bileşenlerine bakıldığında sosyal hafızanın ağırlıklı bir öneme sahip olduğu görülür. Bunun için, kimlik bileşenlerinin referans kaynakları ele alındığında sadece içerisinde yaşanan sosyal çevrenin değil, kurumsal ve tarihsel çerçevelerin de önemi göz ardı edilmemelidir. Kimliksel etkileşimin birinci düzeyi, bireylerin kendilerini sunuşuna bağlı olarak gelişir. Dolayısıyla bu kapsamda kimlik bireylerin diğer bireylerle girmiş olduğu sembolik etkileşimin işlevidir. İkinci düzey ise bireyleri kontrol altında tutan sosyal kategorizasyonun birey tarafından ne kadar içselleştirildiğine göre değişmektedir. Bu içselleştirme bireylerin kimlik sınırlarını oluşturacaktır (Deaux, 1993; Simon, 2004).

Zira bireyler kimliklerini kendi kendilerini süreklilik halinde yeniden tanımlayarak farkına varmadıkları bir içselleştirme ile oluşturuyorlar. Farklı koşullarda, farklı bileşenlere dayalı olarak kendilerini tanımlayabiliyorlar (Stryker ve Serpe, 1994). Kimliksel müzakere nosyonu, Swan’a göre bireyin kendisine referansla yaptığı bir şeyin sadece kendisi ile sınırlı olmadığını gösteriyor: bu kimin kiminle ne kadar ve hangi amaçlarla etkileşim halinde olacağı konusunda açıkça konuşulmayan sosyal bir uzlaşının etkin olduğu bir müzakere alanıdır. Sosyal grubun dışındaki ötekilerin varlığı, bir başka grubun kendilerini farklılaştırarak tanımlamalarının önünü açmakta böylece kolektif kimlik ortaya çıkmaktadır (Jenkins, 2008). Kolektif kimlik dolayısıyla sadece bireyin kabulü ile değil, diğerlerinin onayı ile mümkün olmaktadır. Bu

anlamıyla Bor'daki son kuşak mübadillerin kendilerini farklı görmeleri, kimliksel olarak geldikleri yerle özdeşleşmelerinden daha çok, içerisinde yaşadığı toplumun kültürel değerleriyle özdeşleşemediklerinden ortaya çıkmaktadır. Yaşanılan toplum ile ilişki her zaman sürmekle birlikte bu ilişkinin içeriği toplumun egemen değerleri üzerinden tam olarak yürütülmemektedir.

Bir başka deyişle, melez bir kültürleşme söz konusu olabilmektedir. Bireyin kendisini algılaması, kendisini sunması ve kimliksel olarak tanımlaması, etkileşimde bulunduğu toplumdaki farklılaşabilmektedir. Bor'daki mübadillerin, yerliler tarafından ilk geldiklerinde nasıl değerlendirildiklerine dair sayısız örnek bulunmaktadır:

“Sınıf koyulmuş, gavur tohumu Rum tohumu denmiş. Sonra, ibadetlerine bakmışlar yerliler, fark yok. Güvenilir insanlar olduklarını fark ettikleri için de yavaş yavaş içlerine almaya başlamışlar. Mübadiller içinde hırsızlık, dilencilik gibi kötü alışkanlıklar asla görülmez. Burada görüp şaşırılmışlar. Mübadiller adliyeye düşmekten ve polisten çok korkarlar. Araya aşk girince kızlar kaçmaya oğlanlar almaya başlamış.” (Ali, 54).

“Yerliler ve göçmenler (mübadiller) kahvehanelerde yan yana oturmazlardı. Kadınlar daha çabuk uyum sağlamışlardır. Çünkü muhatap oldukları kişiler sadece komşularından ibarettir. Erkekler diğer kişilerle de muhatap olmak zorunda kaldıklarından uyum süreci gecikmiştir. Ayrıca yerlilerden fayda da görememişlerdir. Kız alıp vermeme olayı bugün yıkılmıştır. Kaynaşmış durumdadır fakat Bor'da dışlanmışlık yok desek de hala hissedilmektedir. Eskiye sahip çıkmaktan çok hoşlanıyoruz... Önceki jenerasyon okulda arkadaşları tarafından konuşmaları taklit edildiği için konuşmalarını düzeltmek zorunda kalmışlar.” (Ahmet, 69).

Örneğimizdeki göç sürecinin döngüselliklerinden dolayı Bor'da yaşayan son kuşak mübadil torunlarının kimliksel algıları akışkan ve çok kültürlü bir yapı göstermektedir. Kimlik bu kuşağın yaşamsal süreçleri kadar sosyal hafızadan beslenen sahip oldukları özellikleri ile de ilintilidir.

4.2. Kültürel Boyut

Sosyal hafızada yer bulan önceki kültürleşmeler; inanışlar, anadil farklılıkları vb. bireyleri kurgusal olarak farklı kimlik inşa pratiklerine yöneltebilir (Schwartz ve diğerleri, 2008). İçerisinde yaşadıkları kültürel dinamiklerin sahip olunan sosyal hafıza ile iletişime girmemesi durumunda, mübadiller kuşak farkı olmasına rağmen kendilerini boşlukta hissedecekler ve beklenen referans noktalarından beslenmemeye başlayacaklardır. İçerisinde

yaşadıkları toplumda deneyimledikleri hayal kırıklığı nedeniyle idealize edilmiş ve hayal gücünden ibaret bir belirleyiciden beslenerek kendilerini tanımlayacaklardır. Kimliğin arada kalmışlığı ve belirsizliğiyle sosyal hafızanın içselleştirilmesine sebep olmuştur. Dedelerden anlatılanlar içselleştirilmiştir ve benimsenmiştir. Buna örnek olarak bazı mübadillerin ifadeleri:

“Arnavut değiliz Arnavutçayı bilen insanlarız. Aslumız Türk’tür ama buraya gelince gavur muamelesi görmüşler. (Arnavutça) Konuşma dilini biliyorlar fakat yazı yok. Arnavut kültürünün yansımaları varmış. Göç psikolojisinden dolayı, dil bilmedikleri için 3 ayrı haneye sahip olan kardeşler burada tek evde yaşamayı tercih etmişler.” (Ayşe, 56).

Mübadiller tarafından kültürel farklılıklar ve getirilen farklı kültürel pratikler oldukça uzun zaman sürdürülmüştür. Bu farklılıkların sürdürülmesinde, kendi ifadeleriyle “birbirlerini tutmaları” önem kazanmaktadır. Sürdürülen kültürel farklılıkların ve ritüellerin izlerini, yemek kültüründe, düğün merasimlerinde, günümüz dernek ve topluluk faaliyetlerinde görmek mümkündür. Cuhe (2013: 79-80) kültürleşme kavramının, sosyal kapsama alma, rekabet, çatışma ve kültürel etkileşimin önceden öngörülemeyen sonuçlarını da içine alacak şekilde genişletilmesi taraftarıdır. Kültürleşme sürecinin analizi, altyapı ve üst yapı arasındaki reaksiyonu göz önünde tutmalıdır. Çünkü kültürleşme olguları “bütünsel bir sosyal fenomen” oluşturur ve sosyal ve kültürel gerçekliğin her düzeyine etki eder. Mübadiller içinde, kamusal hayatta etkin olan bireylerin (öğretmen, muhtar gibi) kültürlerini yeni nesillere aktarmak için çeşitli faaliyetler içinde buldukları görülmüştür. Mübadillerin kendi kültürlerini, özellikle yemek kültürü ve insan ilişkileri olarak daha medeni ve Avrupalı bulduklarını söylemek mümkündür. Bunun sebeplerinden kendi taşıdıkları kültürün özelliklerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“(Fotoğraflarda) desenli çoraplar ve kısa pantolon giyenler büyük akrabalarım. 80 yıllık resim. Hanımın teyzesi düğünlerde Rumca şarkı söylemiş. Özellikle damat tıraşı sırasında.” (Erol, 45).

“Bor’luların, yemek kültürünü etkiledik. Bizimkiler, pizzaya pite derler. Borlular bulgur pilavı ve etten başka yemek bilmezlerdi.” (Mehmet, 80).

“Bor’lular, bizim kadar iyi yemek yapamazlar, özel günlerde bizlerden yardım isterler.” (Fatma, 92).

“En önemli kendimize has yemeğimiz pulupetka ve ayrıca çeşitli böreklerimiz var” (Birnur, 60).

Berry’e göre (2005:700), kültürleşme süreci, iletişime geçen iki grubun farklı biçimlerde uzun sürede gerçekleşebilecek uyum süreçlerini içerir. Buna

örnek olarak, iki grubun birbirinin dilini öğrenmesi, birbirinin yemeklerini tatması, farklılık gösteren sosyalleşme biçimleri, kılık kıyafet biçimlerini öğrenmesi verilebilir. Bazen bu süreç göreceli olarak daha kolay gerçekleşirken, bazen de kültürel çatışma ve kültürleşme stresine sebep olabilir. Yazara göre, kültürleşme, grupların kültürleşme stratejileri ve uyum becerilerine göre hem bireysel hem de grup olarak çeşitlilik gösterir.

4.3. Ekonomik Boyut

Bor mübadillerinin, ilk geldikleri dönemde yaşadıkları sosyo-psikolojik ve kültürel problemler, yaşadıkları ekonomik sıkıntıların derinleşmesine sebep olmuştur. Bunun ilk aşaması, mübadele sonrası yerleştirilme sürecinin planlandığı gibi gerçekleştirilememesidir.

Nereye yerleşecekleri süreç içinde belli olmuştur. Mersin'e yerleştirilmeleri kararlaştırılmışken, orayı beğenmeyip Niğde'ye gelmeleri gibi:

“Mersin tarafında bizden sonra gelenlere demişler ki o taraf da doludur, bu sefer onlar Ceyhan'a dönmüşler, Osmaniye'ye dönmüşler, Adana'nın içerisinde kalmışlar, Kayseri'de de var tabii. Tabii akrabalar ile geldik, yani herkes kendi sülalesiyle geldi. Mesela biz burada bir köyün insanı değil ki Grenili (bugünkü Yunanistan'da adı Chionato) var, Kreştinalı (Bugünkü Yunanistan'da adı Avgi) var, Makedonyalı var, Prapaskalı (bugünkü Yunanistan'da adı Pteria) var... 7-8 köy var ama hepsi aynı yerden gelince burada birlik oluşmuş. Yoksa bir köyü getirsen buraya köy olmamış. Bizim sülalenin bir bölümü, İzmir de kalmış onlar. (...) Türkiye'nin her yerinde var şuan 50.000 kişi var. Çoğu dağıldı. Niğde de kalanlardan şuan 17 tane köyümüz var.” (Sedat, 59).

İkinci aşamada ise dil sorunlarıyla hem yerel halk ve resmi kurumlarda iletişim sorunu yaşamalarıdır. Kendi içlerinde de, Türkçe konuşabilenlerin, iyi evleri ve arazileri kendilerine ayırdıkları, haksızlık yapıldığı söylenmektedir. Mübadeleden önceki kendi içlerindeki sınıflaşmanın da, Bor'a yerleştikten sonraki ekonomik koşullarına etkide bulunduğunu belirttiler. Burada bir ekonomik altyapıya etkide bulunan iki önemli unsurdan ilki sözlü ve yazılı dili bilmek ve bununla ilişkili olarak ikincisi yerli yöneticiler ve halkla iletişim kurabilmektir. Buna ek olarak, geldikleri yerdeki mal varlıklarının ancak çok küçük bir kısmını buraya taşıyabilmişlerdir. Bunun en önemli sebebi savaş sonrası hızlı ve zorunlu göç süreci yaşanmasıdır. Geride bıraktıkları taşınmaz mülkiyetlerin benzerini Bor'da bulamamışlardır. Dil sorununa bağlı olarak, resmi yazılı evrak takip etmekte zorlanıldığı için devlet kurumlarından hizmet

almakta sıkıntılar yaşamışlardır. İlk dönemlerde, pek devlet kurumlarında çalışmadıkları görülmektedir. Bunun muhtemel sebebinin yine konuşma ve yazmadaki problemler olduğu düşünülmektedir. Üçüncü aşamada ise daha önce sahip olunan meslek ve beceriler ve çiftçilikte üretilen ürünlerin farklılaşması yüzünden geldikten sonra yeni meslekler ve meslek becerileri edinilmiştir. Göç edenlerin ikinci ve üçüncü nesil çocukları ekonomik hayata eşit koşullarda katılabilmektedir.

Geldikten sonra uyum süreci ve ekonomik hayata katılımı ilgili öncelikle tarımsal üretim yapmaya çalıştıklarını daha sonra ise buna ek olarak çeşitli zanaat ve ticaret işlerine girdiklerini ifade etmişlerdir.

“Annemin babası gümrük memuruymuş. Selanik Kesriye’den gelmişler. Karaman tarafından Balkanlara göçmüşler. Çiftçilik ve yapı işleriyle uğraşmışlar.”(Şerif, 73).

Mübadillerin kendi aralarındaki farklılıkları ekonomik hayata katılım güçlerini ve biçimlerini de etkilediğini ifade ediyorlar.

“Mallarını satabilenlerden oldukları için yüklü parayla gelmişler. Sonrasında o parayı burada değerlendirmeye çalışmışlar.” (Şerife, 88).

“Dedemin ailesi çiftçilik ve ormancılık yapıyorlardı. Geldiklerinde çalışmayıp kuşaklarında getirdikleri sarı liralari yemişler (harcamışlar). Ellerinde para tükendikten sonra inşaatçılığa, taş ustalığına, odunculuğa da başlamışlar. İyi ilişkiler mevki bazında kurulmuş. Okumuş ve üst tabakaya yakın olanlar, daha iyi ilişkiler ve işler kurmuşlar.” (Ayşe, 56).

Cuche'nin (2014: 74) aktardığına göre; Redfield, Linton ve Herskovitz kavramı şu şekilde izah etmişlerdir: “Kültürleşme, farklı gruplardan birey grupları arasında sürekli ve direkt temastan doğan ve bir ya da her iki grubun ilk kültür modellerinde (patterns) değişimlere yol açan fenomenlerin bütünüdür.” Balkanlarda ve Bor'daki tarımsal üretim koşulları ve ürünler farklılaştığı için çiftçilikle ilgili yeni beceriler edinmeleri, kültürel uyum sağlamaları gerekmiştir.

“Çiftçilik ve hayvancılık ile uğraşmışlar. Babam, kahvehane çalıştırmış. Balkanlarda ormanlık ve fındıklık alanda yaşıyorlarmış (...) Burada orman ve fındık yok. İlk zamanlar çiftçilik yaparken zorlanmışlar, yeni ürünlerin nasıl yetiştirildiğini öğrenmek zorunda kalmışlar.” (Emine, 70).

Çoğu görüşmede, kadınların ekonomiye katılmalarının, kadınların ücretsiz hane işçisi olarak kırsal üretime katılmaları şeklinde olduğu ifade edilmiştir.

“Bayanlar dışarıda çalışmazlar, aile içinde ineklerle ve kendi işleri ile kendi tarlalarında meşgul olurlardı. Şimdi de kadınlar dul kaldığında tekrar evlenemez, hala bu böyle devam eder. 15-20 yıldır memurluk yapmaya başladılar.” (Yaşar, 63).

“Halı dokumasıyla uğraşırdu kadınlar. Annem öldüğü için kayınvalidemden öğrendim. Evde çok çeşitli ekmekler yapardı kadınlar kış için. Tatlı maya nohutlu ekmek, ekşi mayalı ekmek, mayasız sert ekmek. Yufkayı buranın yerlilerinden öğrendik.” (Seda, 71).

Cuche'nin (2014: 75) aktardığına göre; bazı Amerikalı Antropologlar, Sapir'in (1967) “eğilim” kavramını kültürleşme kavramı yerine kullanırlar. Çünkü kültürleşmenin birdenbire başka bir kültüre katılmak olmadığını ve kültürleşmenin karşıdan alınacak kültürel öğelerin seçilmesi yoluyla gerçekleştiğini ve bu seçimin kültürü paylaşanlar tarafından sahip olunan “eğilimler” aracılığıyla kendiliğinden olduğunu belirtirler (Herskovits, 1938; Barnett, 1940).

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bor'a gelen mübadillerin ilk zamanlarda ayrılmaya dayalı kültürleşme eğilimi içerisinde oldukları söylenebilir. Bu durum, Berry'in (2005) kavramsallaştırmasına göre değerlendirildiğinde beklenen bir tutum olarak görülebilir. İlk zamanlarda bu türden bir kültürleşme eğiliminin ortaya çıkmasında, mübadillerin Bor'un yerlileri ile ilişkilerinin etkisi vardır. Fakat kültürleşme eğilimlerinin niteliklerini uzun vadede, 1970'lerden öncesi ve sonrası olarak iki dönem halinde değerlendirmek daha isabetli olacaktır. Mübadillerin kültürel mirası aktarma ve kültürel kimlik inşalarının tarihi süreçte düz bir çizgi şeklinde ilerlemediği zaman içerisinde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun görünen belirtileri ilk zamanlarda, yerliler ile etkileşimden mümkün olduğunca sakınmak, kız alıp vermemek, iş ortaklığı yapmamak sayılabilir. Mübadillerin, bir grup olarak kendi kültürlerini sürdürmeye değer verip, diğerleriyle etkileşime girmeyi en aza indirmeye çalıştıkları söylenebilir.

Daha sonraki dönemlerde, özellikle 1970'lerden sonra ise, kültürleşme modelinin bütünleşmeye doğru dönüştüğü ve değişen bir eğilimin kendini gösterdiği düşünülmektedir. Bu tarihlerden sonra, aktarıldığı kadarıyla, mübadillerin sosyo-ekonomik seviyelerinin, kültürel ve sosyal sermayelerinin yükselmesiyle arttığı anlaşılmaktadır. Hem mübadillerin statülerinin bir grup olarak yükselmesinin, hem de yerli halkın onlara karşı önyargılarının en aza

inmesinin, onların, toplumun geneliyle bütünleşmesini kolaylaştırmış olduğu görülmektedir. Mübadillerin belirttikleri üzere zaman içinde bazı kültürel faaliyetler kaybolmaya yüz tutmuştur. Bu durum, onları rahatsız ettiği için çeşitli grupsal faaliyetler, dernekler ve sosyal ilişkiler ağı vasıtasıyla kültürel etkinlikler yapılmaktadır. Kaybolmaya yüz tutan kültürel ritüeller olsa da, sosyal hafızada hem kimlik algısının hem de genel kültürel pratiklerin sürdürülmesi bütünleşme ihtimalinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Zamanla grubun kültürel farklılıklarının, bütün toplum tarafından kabul edilmesiyle, bütünleşme gerçekleşmiş gibi görülmektedir.

KAYNAKÇA

Berry, J. W., Kalin, R. and Taylor, D. (1977). *Multiculturalism and Ethnic Attitudes in Canada*. Ottawa: Supply & Services.

Berry, J. W., and Kalin, R. (1995). Multicultural and Ethnic Attitudes in Canada. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 27, 310–320.

Berry, J. W., Kim, U., Power, S., Young, M. and Bujaki, M. (1989). Acculturation Attitudes in Plural Societies. *Applied Psychology*, 38, 185–206.

Berry, J. W. (1997). Immigration, Acculturation, and Adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46, 5–34.

Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living Successfully in Two Cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29, 697–712.

Bhugra, D. and Becker M. A. (2005). Migration, Cultural Bereavement and Cultural Identity. *World Psychiatry*, 4, 18–24.

Bourhis, R., Moise, C., Perrault, S. and Senecal, S. (1997). Towards an Interactive Acculturation Model: A Social Psychological Approach. *International Journal of Psychology*, 32, 369–386.

Castles, S. (2003). Towards a Sociology of Forced Migration and Social Transformation. *Sociology*, 37(1), 13-34.

Deaux, K. (1993). Reconstructing Social Identity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 19(1), 4–12.

Deniz, O. (2009). Mülteci Hareketleri Açısından Van Kentinin Durumu ve Kentteki Mültecilerin Demografik Profili. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 187-204.

Eisenbruch, M. (1990). The Cultural Bereavement Interview: A New Clinical Research Approach For Refugees. *Psychiatric Clinics of North America*, 13(4), 715-735.

Göregenli, M. ve Karakuş, P. (2014). Göç Araştırmalarında Mekân Boyutu: Kültürel ve Mekânsal Bütünleşme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17, 101-115.

İçduygu, A., Toktaş, Ş. and Soner, B. A. (2008). The Politics of Population in a Nation-Building Process: Emigration of Non-Muslims From Turkey, *Ethnic and Racial Studies Vol.* 31(2), 358-389.

Jenkins, R. (2008). *Social Identity*. London: Taylor & Francis.

Karakaşoğlu, Y. (2003). Custom Tailored Islam? Second Generation Female Students of Turko-Muslim Origin in Germany and Their Concept of Religiousness in The Light of Modernity and Education. İçinde R. Sackmann, B. Peters and T. Faist (Eds.), *Identity and Integration: Migrants in Western Europe* (p. 107–125). Aldershot: Ashgate Publishing.

Mahmud, S. H. ve Scholmerich, A. (2011). Acculturation and Life Satisfaction: Immigrants in Germany. *Psychology Research*, 1, 278-286.

Murphy, H. B. M. (1965). Migration and The Major Mental Disorders. In M. B. Kantor (Eds.), *Mobility and Mental Health* (p. 221–249). Springfield: Thomas.

Oran, B. (1997). *Atatürk Milliyetçiliği: Resmi İdeoloji Dışı Bir İnceleme* (Atatürk's Nationalism: An Unofficial Disclosure), Ankara: Bilgi Yayınevi.

Redfield, R., Linton, R. and Herkovits, M. J. (1936) Memorandum on The Study of Acculturation. *American Anthropologist*, 38, 149–152.

Robinson L. (2009). Cultural Identity and Acculturation Process Among South Asian Adolescents in Britain: an Exploratory Study. *Child Soc*, 23, 442-454.

Saygın, S. ve Hasta, D. (2018). Göç, Kültürleşme ve Uyum. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(3), 302-323.

Sam, D. and Berry, J. W. (2006). *Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*. Cambridge: Cambridge University Press.

Schwartz, S. J., Zamboanga, B. L. and Weisskirch, R. S. (2008). Broadening The Study of The Self: Integrating The Study of Personal Identity and Cultural Identity. *Social and Personality Psychology Compass*, 2, 635–651.

Simon, B. (2004). *Identity in Modern Society. A Social-Psychological Perspective*. Oxford: Blackwell Publishers.

Stryker, S. and Serpe, R. (1994). Identity Saliency and Psychological Centrality: Equivalent, Overlapping or Complementary Concepts? *Social Psychology Quarterly*, 57(1), 16–35.

Swann, W. B. (1987). Identity Negotiation: Where Two Roads Meet. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53,(1), 1038–1051.

Tekeli, İ. (2008). *Göç ve Ötesi*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Yeğenoğlu, M. (1998). *Colonial Fantasies: Towards a Feminist Reading of Orientalism*. Cambridge: Cambridge University Press.

Zürcher E.J. (2003). Greek and Turkish Refugees and Deportees 1912-1924. <http://www.let.leidenuniv.nl/tcimo/tulp/Research/ejz18.htm> adresinden 08.10.2018 tarihinde edinilmiştir.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

With 1923 Lausanne Treaty, muslim citizens of Greece and non-muslim citizens of Turkey have been subjected to the forced migration of population change. One of the places where the refugees from Greece were settled in 1924 is Bor district of Niğde in Turkey. It is seen that the inhabitants, who were settled in various areas of the district, carry their cultural background from different regions of Greece (such as Grleni, Papratsko settlements, where they lived before being migrated) to Anatolia. The problems faced by the displaced population (immigrants), during and after the immigration, cultural conflict and social cohesion have also caused remarkable results. Since there were almost no survivors of the 1924 population, the interviews and evaluations were conducted with the children and even the grandchildren of these refugees. Therefore, the information given during the interview, the memories of the old shared memories are based on the recollection of the memories that are considered important by this group.

The problems of integration, separation and discrimination will be problematized in the meeting of the group of refugees and Bor local community in relation with the cultural structure. We can specify some specific historical and socio-economic characteristics of the meeting of these two populations : 1. Most of the immigrants do not speak the same language, but belong to the same religion. 2. The refugees were coming from a region where the Ottoman Empire lived together until the collapse of the it and which is in conflict with the Turkish Republic since the disintegration of the Ottoman Empire. 3. It was a forced migration. 4. After a difficult months-long journey, their last stop was Bor district of Niğde 5. Most of the emigrants had to leave many economic assets because of forced migration after the war. 6. Even though they are given a place to live and some employment opportunities (the houses of those who leave the Bor for Greece), the conditions of living were quite inadequate. In order to understand the cultural interaction and adaptation after migration, it is necessary to consider the dynamic relationship between migrants and locals in historical socio-economic conditions. Studies on this subject (such as; Berry 2005; Saygı ve Hasta 2018; Robinson 2009; Mahmud ve Scholmerich 2011), while explaining the strategies and models of migrants, take care of both the attitudes of the immigrant community and the attitudes of the group that meets them. In this model, the stories of the Balkan inhabitants of Bor'a were analyzed.

Findings

It is important that acculturation model for Lozan refugees in Bor has changed over time. Especially after 1970s, the interaction with the local people

of Bor were normalized. They have started to make marriage bonds and be employed more in government offices and have gained socio-economic status in society. After first arriving to Bor in 1924, the refugees have tried to continue cultural habits and rituals especially with their food culture, everyday life habits and with close relationships with each other with solidarity and kinship bonds. Moreover, it is said that a significant part of the first generation who migrated were always longing for a return, mourning for experiencing a cultural loss. The negative attitudes and behaviors of the local people have also increased their depression and hardened their adoption to the life in Bor. The local people, at first, failed to accept the refugees as equal citizens, give them bad nicknames, keep them out of the network of economic and social relations. Moreover, the relations with the government and its services were difficult because of not speaking national language. Thus, they had difficulties in relation with economic and social affairs especially in the first years.

Methodology

The study is a field study about refugees who migrated to Bor after the 1923 Lozan Treaty. In this study, in-depth interviews were conducted with the children and grandchildren of the refugees since the refugees themselves were not alive. In addition, historical data on the migration to Bor was collected. By examining the process of acculturation, the model of acculturation was discussed and tried to be determined.

Conclusion and Discussion

If we analyze the acculturation strategy of the refugees in Bor in the first twenty years, according to the conceptualization of Berry (2005), the acculturation strategy of refugees can be defined as separation. As the visible signs of this, the interaction with the local people were avoided as much as possible, by avoiding marriage bonds between group and by not constituting solidarity bonds. As a group, it is felt that the emigrants tried to minimize their interaction with others by valuing their culture as a group. There is not enough evidence to say whether this separation has turned into discrimination.. However, as far as the social memory is concerned, while the inhabitants are not formally discriminated by the state, they had problems due to not being able to speak the national language in accessing governmental services. In the later periods, especially after the 1970s, it is thought that the model of culturalization turned into integration. From this date onwards, it is understood that the socio-economic situation of the inhabitants increased with the increase of their cultural and social capital. Both the rise of the status of the inhabitants as a group and the minimization of the prejudices of the indigenous people against them have facilitated their integration with the general public. As culturalists have

indicated, some cultural activities have faded over time. Cultural activities have been carried out through a variety of group activities, associations and a network of social relations. Although there are cultural rituals that are lost, the continuation of both identity perception and general cultural practices in social memory provides the possibility of integration. Over time, the cultural differences of the group are accepted by the society as a whole.